

Kohtuasi C-266/22

Eelotsusetaotluse kokkuvõte vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artikli 98 lõikele 1

Saabumise kuupäev:

20. aprill 2022

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Curtea de Apel București (Bukaresti apellatsioonikohus, Rumeenia)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

23. märts 2022

Kaebajad:

CRRC Qingdao Sifang CO LTD

Astra Vagoane Călători SA

Vastustajad:

Autoritatea pentru Reformă Feroviară

Alstom Ferroviaria SpA

Põhikohtuasja ese

Kaebus, millega kaebajad CRRC Qingdao Sifang CO LTD ja Astra Vagoane Călători SA palusid võistlevas menetluses vastustajatega Autoritatea pentru Reformă Feroviară (raudteereformide amet, edaspidi „ARF“) ja Alstom Ferroviaria SpA tühistada Consiliul Național de Soluționare a Contestațiilor (riiklik vaidlustuskomisjon, edaspidi „CNSC“) 31. jaanuari 2022 otsuse ja hankemenetluse protokoll, millega ettevõtjate ühenduse CRRC Qingdao Sifang CO LTD–Astra Vagoane Călători SA esitatud pakkumus kõrvaldati hankemenetlusest ja edukaks tunnistati Alstom Ferroviaria SpA esitatud pakkumus.

Eelotsusetaotluse ese ja õiguslik alus

ELTL artiklile 267 tuginedes palutakse tõlgendada õiguskindluse, õiguspärase ootuse kaitse, võrdse kohtlemise, läbipaistvuse ja proportsionaalsuse põhimõtteid ning direktiivi 2014/24 artiklit 25.

Eelotsuse küsimused

Kas õiguskindluse ja õiguspärase ootuse kaitse põhimõtetega on vastuolus riigisisene õigusnorm, millega võeti alates 5. aprillist 2021 üle direktiivi 2014/24/EL riigihangete kohta artikkel 25, ning millega nähti ette, et ettevõtjad, kelle suhtes neid liidu sätteid ei kohaldata, võivad jätkuvalt riigihankemenetlustes osaleda ainult juhul, kui nad on pakkumused esitanud selle seadusemuudatuse jõustumise kuupäevaks?

Kas võrdse kohtlemise, läbipaistvuse ja proportsionaalsuse põhimõtetega, mis on sätestatud direktiivi 2014/24/EL riigihangete kohta artikli 18 lõikes 1 koostoimes artikli 2 lõike 1 punktiga 13 ja artikliga 49, on vastuolus pakkuja hankemenetlusest kõrvaldamine liikmesriigi valitsuse poolt kehtestatud seaduse jõuga õigusakti alusel, millega kehtestatakse uus õigusnorm, millega muudetakse ettevõtja määratlust, pärast seda, kui on avaldatud hanketeade hankemenetluse kohta, milles see ettevõtja osaleb?

Viidatud liidu õiguse sätted

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/24/EL riigihangete kohta ja direktiivi 2004/18/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta: artikli 2 lõike 1 punkt 13, artikli 18 lõige 1, artikkel 25, artikli 27 lõige 1 ja artikkel 49.

Viidatud riigisisese sätete ja kohtupraktika

Valitsuse erakorraline määrus nr 25/2021 teatavate riigihanke alaste õigusaktide muutmise ja täiendamise kohta (Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 25/2021 privind modificarea și completarea unor acte normative în domeniul achizițiilor publice, *Monitorul Oficial al României*, I osa, nr 346, 5.4.2021), artikkel V ja lõpumärkus:

„Artikkel V

Hankemenetlustele, mille raames ettevõtjad on käesoleva erakorraline määruse jõustumise kuupäevaks pakkumusi esitanud, kohaldatakse õigusnorme, mis kehtisid viidatud hankemenetluste algatamise kuupäeval.

*

Käesoleva erakorralise määrusega võetakse üle Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiivi 2014/24/EL riigihangete kohta ja direktiivi 2004/18/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta artikkel 25 [...]“.

Seadus nr 98/2016 riigihangete kohta (legea nr. 98/2016 privind achizițiile publice) redaktsioonis, mis kehtis hankemenetluse algatamise kuupäeval, st 3. aprillil 2020:

Artikli 3 lõike 1 punkt jj

„Käesoleva seaduse kohaldamisel on järgmistel mõistetel ja väljenditel järgmine tähendus:

jj) **ettevõtja** – ükskõik milline avalik- või eraõiguslik füüsiline või juriidiline isik või selliste isikute rühm või ühendus, kes pakub turul seaduslikult ehitustööde ja/või ehitustöö tegemist, asju või teenuseid, sealhulgas igasugused kahe või enama sellise üksuse vahelised ajutised ühendused; [...]“.

Artikkel 72

„Avatud hankemenetlus algatatakse vastavalt artikli 144 lõigetele 2 ja 3 sellise hanketeate avaldamiseks edastamisega, millega avaliku sektori hankija palub ettevõtjatel esitada pakkumused“.

Artikkel 154

„Avaliku sektori hankija peab koostama hankedokumendid, mis sisaldavad kogu vajalikku teavet, et tagada, et ettevõtjaid on täielikult, õigesti ja täpselt teavitatud hanke tingimustest, lepingu esemest ja hankemenetluse läbiviimise korrast“.

Artikkel 236

„(1) Käesolevat seadust kohaldatakse pärast selle jõustumise kuupäeva algatatud hankemenetlustele.

(2) Käesoleva seaduse jõustumise kuupäeval pooleliolevatele hankemenetlustele kohaldatakse hankemenetluse algatamise kuupäeval kehtinud seadust.

(3) Käesolevat seadust kohaldatakse avalikele hanke- või raamlepingutele, mis on sõlmitud pärast selle jõustumise kuupäeva.

(4) Enne käesoleva seaduse jõustumise kuupäeva sõlmitud hanke- või raamlepingute suhtes kohaldatakse seadust, mis kehtis nende sõlmimise kuupäeval, kogu nende sõlmimist, muutmist, tõlgendamist, tagajärgi, täitmist ja lõpetamist käsitlevas osas“.

Seadus nr 98/2016 riigihangete kohta(legea nr. 98/2016 privind achizițiile publice) 19. aprillil 2021 (pakkumuste esitamise kuupäev) kehtinud redaktsioonis, mis

arvestab muudatustega, mis tehti 5. aprillil 2021 jõustunud erakorralise määrusega nr 25/2021:

Artikli 3 lõike 1 punkt jj

„Käesoleva seaduse kohaldamisel on järgmistel mõistetel ja väljenditel järgmine tähendus: [...]

„**ettevõtja**“ – ükskõik milline avalik- või eraõiguslik füüsiline või juriidiline isik või selliste isikute rühm või ühendus, sealhulgas igasugused kahe või enama sellise üksuse vahelised ajutised ühendused, kes pakuvad turul seaduslikult ehitustööde tegemist, asju või teenuseid, ning kes on asutatud:

- (i) Euroopa Liidu liikmesriigis;
- (ii) Euroopa Majanduspiirkonna (EMP) liikmesriigis;
- (iii) kolmandas riigis, kes on ratifitseerinud Maailma Kaubandusorganisatsiooni riigihankelepingu, kui sõlmitav riigihankeleping kuulub kõnealuse lepingu Euroopa Liitu käsitleva I liite lisade 1, 2, 4 ja 5, 6 ja 7 kohaldamisalasse;
- (iv) kolmandates riikides, kes on ühinemas Euroopa Liiduga;
- (v) kolmandates riikides, kes ei kuulu alapunkti iii kohaldamisalasse, aga kes on allkirjastanud muu rahvusvahelise lepingu, mis kohustab Euroopa Liitu andma riigihangete turule vaba juurdepääsu; [...].“

Artikkel 49

„(1) Avaliku sektori hankijad peavad kohtlema ettevõtjaid võrdselt ja mittediskrimineerivalt ning tegutsema läbipaistvalt ja proportsionaalselt.

(2) Maailma Kaubandusorganisatsiooni riigihankelepingu Euroopa Liitu käsitleva I liite lisade 1, 2, 4 ja 5, 6 ja 7 ja muude Euroopa Liidule kohustusi kehtestavate rahvusvaheliste lepingute kohaldamisalal kohtlevad avaliku sektori hankijad kõnealuste lepingute osaliste ehitustöid, asju, teenuseid ja ettevõtjaid võrdselt Euroopa Liidu ehitustööde, asjade, teenuste ja ettevõtjatega.“

Artikli 53 lõige 1¹

„Avaliku sektori hankija kõrvaldab hankemenetlusest iga füüsilise või juriidilise isiku, kellel on individuaalse pakkuja/kaasatud pakkuja/taotleja/kolmandast isikust partneri/alltöövõtja staatus ja kes ei vasta artikli 3 lõike 1 punkti jj määratlusele, ilma et oleks vaja teha kindlaks tema koht paremusjärjestuses artiklite 164, 165 ja 167 kohaselt.“

Rumeenia konstitutsioonikohtu otsuse nr 393/2020 (decizia Curții Constituționale a României nr. 393/2020, Monitorul Oficial al României, I osa, nr 773, 25.8.2020) punkt 21, mille kohaselt ei saa uue seadusega reguleerida asjaolusid, mis enne

selle jõustumist tekitasid õigusliku olukorra või olenevalt olukorrast muutsid õiguslikku olukorda või lõpetasid õigusliku olukorra või tagajärjed, mis tulenesid õiguslikust olukorrast enne seda kuupäeva.

Rumeenia konstitutsioonikohtu otsus nr 1008/2009 (decizia Curții Constituționale a României nr. 1008/2009, *Monitorul Oficial al României*, I osa, nr 507, 23.7.2009), milles käsitletakse õigusnormide erakorralisuse tingimuse ja seda põhjendavate eriolukordade hindamist.

Põhikohtuasja asjaolude ja menetluse lühiülevaade

- 1 3. aprillil 2020 algatas ARF avaliku hankemenetluse eesmärgiga sõlmida riigihankeleping, mille esemeks oli „20 uue maakondadevahelise elektrilise mootorrongi nimega RE-IR ostmise ja kõnealuste rongide toimimiseks vajalike hooldus- ja remonditeenuste ostmise“, avaldades hanketeate 3. aprillil 2020 SEAPis (sistem electronic de achiziții publice; riigihangete elektrooniline süsteem) koos vastavate hankedokumentidega.
- 2 19. aprillil 2021 esitasid pakkumused kaks ettevõtjat, s.o ettevõtjate ühendus CRRC Qingdao Sifang CO LTD–SC Astra Vagoane Călători SA ja Alstom Ferroviaria SpA.
- 3 28. oktoobri 2021. aasta lõpliku hankeprotokolliga kõrvaldati ettevõtjate ühenduse CRRC Qingdao Sifang CO LTD–SC Astra Vagoane Călători SA esitatud pakkumus hankemenetlusest ja Alstom Ferroviaria SpA esitatud pakkumus tunnistati edukaks.
- 4 Kõrvaldamise põhjuseks toodi, et ettevõtjate ühenduse juhust äriühing CRRC Qingdao Sifang CO LTD, kelle asukoht on Hiina Rahvavabariigis, ei kuulunud määratluse alla, mis on sätestatud seaduse nr 98/2016 artikli 3 lõike 1 punktis jj sõnastuses, mida on muudetud ja täiendatud erakorralise määrusega nr 25/2021.
- 5 Selle protokolliga peale esitas ettevõtjate ühendus CRRC Qingdao Sifang CO LTD–SC Astra Vagoane Călători SA 12. novembril 2021 vaidlustuse CNSC-le, võistlevas menetluses avaliku sektori hankijaga ARF, millega ta palus hankeprotokolliga tühistada ja teha avaliku sektori hankija kahjuks otsus, mille kohaselt viimane peab menetluses esitatud pakkumused uuesti läbi vaatama ja koostama uue hankeprotokolliga.
- 6 Vaidlustaja väitis, et 3. aprillil 2020, kui hankemenetlus algatati, olid kohaldatavad seaduse nr 98/2016 sätted sõnastuses, mida on muudetud erakorralise määrusega nr 23/2020, mis jõustus 12. veebruaril 2020. Seaduse nr 98/2016 artiklis 236 on tema sõnul nimelt ette nähtud, et seadus on kohaldatav pärast selle jõustumise kuupäeva algatatud hankemenetluste suhtes.
- 7 5. aprillil 2021, st ligikaudu aasta pärast hankemenetluse algust, jõustus erakorraline määrus nr 25/2021, millega seadust nr 98/2016 uuesti muudeti, muu

- hulgas nii, et hankemenetluste suhtes, mille raames ettevõtjad olid erakorralise määruse jõustumise kuupäevaks juba pakkumused esitanud, kohaldatakse asjaomase menetluse algatamise kuupäeval kehtinud seadusi (vt erakorralise määruse nr 25/2021 artikkel V).
- 8 Vaidlustaja arvates kohaldas avaliku sektori hankija juba algatatud hankemenetlusele seadust tagasiulatuvalt – see on aga vastuolus Rumeenia põhiseaduse ja Euroopa Liidu õigusega.
 - 9 CNSC leidis, et ettevõtjate ühendus CRRC Qingdao Sifang CO LTD–SC Astra Vagoane Călători SA esitas oma pakkumuse pakkumuste esitamise tähtpäeval, st 19. aprillil 2021, pärast seda, kui 5. aprillil 2021 oli jõustunud erakorraline määrus nr 25/2021, millega muudeti seaduse nr 98/2016 riigihangete kohta artikli 3 lõike 1 punkti jj. Viidatud punkt jj sisaldab ettevõtja uut määratlust ning selle punkti alapunktid iii–v sisaldavad niisuguste kolmandate riikide uusi kategooriaid, milles ettevõtja peab olema asutatud. Kõnealuste kategooriate alusel kiitsid majandus-, ettevõtlus- ja turismiminister ning riigihankeameti president ühise määrusega heaks nimekirja viidatud kriteeriumidele vastavate riikide kohta, kelle hulgas ei ole Hiina Rahvavabariiki – riiki, kus on asutatud CRRC Qingdao Sifang CO LTD, kes on ettevõtjate ühenduse CRRC Qingdao Sifang CO LTD–SC Astra Vagoane Călători SA juht.
 - 10 Seetõttu tuvastas CNSC, et CRRC Qingdao Sifang CO LTD-l ei olnud õigust osaleda 19. aprillil 2021 Rumeenias riigihankemenetluses.
 - 11 CNSC lükkas tagasi vaidlustaja väited seaduse tagasiulatuva kohaldamise kohta, leides, et erakorralise määrusega nr 25/2021 seaduses nr 98/2016 tehtud muudatused ja täiendused jõustusid 5. aprillil 2021 ning et erakorralise määruse nr 25/2021 artiklis V on ette nähtud, et ainult hankemenetlustele, milles ettevõtjad on selleks kuupäevaks juba pakkumused esitanud, kohaldatakse seadusi, mis kehtisid viidatud hankemenetluste algatamise kuupäeval.
 - 12 Sellest tulenevalt jättis CNSC 31. jaanuari 2022 otsusega vaidlustuse põhjendamatusetõttu rahuldamata.
 - 13 14. veebruaril 2022 esitasid CRRC Qingdao Sifang CO LTD ja SC Astra Vagoane Călători SA viidatud otsuse peale kaebuse eelotsusetaotluse esitanud kohtule.
 - 14 Kaebajad väitsid oma kaebuse põhjenduses, et nad osalesid riigihankemenetluses, mis algatati 3. aprillil 2020 hanketeate avaldamisega ja mille lõpus kõrvaldati nende 19. aprillil 2021 esitatud pakkumus erakorralise määruse nr 25/2021 alusel menetlusest.
 - 15 Nad väitsid, et erakorraline määrus nr 25/2021 on uus seadus, mis jõustus aasta pärast riigihankemenetluse algatamist. Selle erakorralise määruse artiklis V on nende sõnul ette nähtud, et hankemenetlustele, milles on juba pakkumused esitatud, kohaldatakse juba kehtivat vana seadust, aga selles ei ole sätestatud, et

muude menetluste suhtes, mis on juba algatatud, aga milles ei ole pakkumusi esitatud, kohaldatakse uut seadust tagasiulatuvalt.

- 16 Kaebajad täpsustasid samuti, et hankemenetluse kohta hanketeate avaldamine tekitab kindlapiirilise õigusliku olukorra, mis määrab ära kõik hankemenetluses osalemise tingimused, ning et on selge, et pärast selle õigusliku olukorra tekkimist kehtestatud seadusega ei saa seda tagasiulatuvalt muuta.
- 17 Nad väitsid, et riigihankemenetluse eeskirjade muutmisega pärast hankemenetluse algatamist rikutakse ilmselgelt Euroopa Liidu õiguse põhimõtteid, s.o õiguspärase ootuse kaitse, õiguskindluse, tagasiulatuva jõu puudumise, läbipaistvuse ja võrdse kohtlemise põhimõtteid.
- 18 Lisaks tuginesid kaebajad Euroopa Kohtu praktikale, eelkõige 14. veebruari 2012. aasta kohtuotsusele Toshiba Corporation jt, C-17/10 (punktid 50 ja 51) ja 24. märtsi 2011. aasta kohtuotsusele ISD Polska sp. z o.o., C-369/09 (punkt 98), mille kohaselt ei saa riigisisest õigusnormi kasutada selleks, et muuta isiku suhtes juba kehtestatud reegleid.
- 19 Seaduse tagasiulatuva jõu puudumise põhimõte – mille ka Euroopa Liidu Kohus on lugenud põhiõiguseks – keelab liikmesriigi kohtul hinnata juba tekkinud õiguslikku olukorda seaduse alusel, mis kehtestati sellest oluliselt hiljem, ning väljakujunenud kohtupraktika kohaselt kujutab osalemiseeskirjade muutmise pakkumuste hindamise ajal endast kõnealuste aluspõhimõtete olulist rikkumist, kuna tegemist on riigihanke eeskirjade muutmisega hankemenetluse lõpus.
- 20 Vastustaja ARF palus jätta kaebajate kaebuse põhjendamata tõttu rahuldamata, väites, et CRRC Qingdao Sifang ja Astra Vagoane Călători vahelise ettevõtjate ühenduse esitatud pakkumus ei vasta kvalifitseerimiskriteeriumidele, mis on ette nähtud erakorralises määruses nr 25/2021, millega muudetakse ja täiendatakse eelkõige seaduse nr 98/2016 artikli 3 lõike 1 punkti jj, st ettevõtja määratlust. CRRC Qingdao Sifang on nimelt äriühing, mis on registreeritud Hiina Rahvavabariigis – riigis, mida erakorralise määrusega nr 25/2021 kehtestatud kategooriad ei hõlma.
- 21 Lisaks väidab ARF, et ei saa leida, et õiguslik suhe tekkis hankedokumentide avaldamise hetkel, sest ettevõtja tahteavaldus endale õiguslike kohustuste võtmise kohta ei saa eelneada pakkumuse esitamisele. Seaduse nr 98/2016 erakorralise määrusega nr 25/2021 5. aprillil 2021 muudetud ja täiendatud redaktsioon muutus kohaldatavaks üksnes pärast seaduse muutmist esitatud pakkumustele ja hankemenetluses osaleda soovijad oleksid pidanud pakkumuse esitamise hetkel, st 19. aprillil 2021 arvestama kehtivaid seadusemuudatusi.
- 22 Lisaks on erakorralise määruse nr 25/2021 üleminekusätetes sõnaselgelt ette nähtud, et seda ei kohaldata hankemenetluste suhtes, mille raames ettevõtjad on enne selle jõustumise kuupäeva juba pakkumused esitanud.

- 23 Vastustaja Alstom Ferroviaria SpA, kelle asukoht on Itaalias, palus jätta kaebajate kaebuse rahuldamata ja kinnitada CNCS otsust, sest ettevõtjate ühenduse CRRC–Astra Vagoane esitatud pakkumus kõrvaldati hankemenetlusest nõuetekohaselt, kuna see oli esitatud pärast erakorraline määruse nr 25/2021 jõustumise kuupäeva ettevõtja poolt, kes ei kuulu erakorralises määruses sätestatud kategooriasse.
- 24 Ta leidis, et ainult pakkumus on õigusakt, mis rajab ettevõtja ja avaliku sektori hankija vahelise õigussuhte, ning et seoses pakkumuse esitamisele eelnenud perioodiga ei saa tegemist olla seaduse tagasiulatuva jõuga, kuna pakkuja ja avaliku sektori hankija vahel ei ole veel õigussuhet ning ettevõtja ei ole hankemenetlusega seonduvalt õigussubjektiks muutunud.

Põhikohtuasja poolte peamised argumendid

- 25 Kaebajad CRRC Qingdao Sifang CO LTD ja Astra Vagoane Călători SA palusid Euroopa Kohtule eelotsusetaotluse esitada; vastustajad vaidlesid sellele taotlusele vastu.

Eelotsusetaotluse põhjenduste lühiülevaade

- 26 Eelotsusetaotluse esitanud kohus kirjeldab erakorralise määrusega nr 25/2021 tehtud seadusemuudatuste konteksti.
- 27 Erakorralise määrusega nr 25/2021 määratleti uuesti teatavad hankemenetluses osalemise üldeeskirjad kooskõlas direktiivi 2014/24/EL artikli 25 sätetega, millega pannakse liikmesriikidele kohustus tagada Euroopa Liidu ettevõtjatega võrdne kohtlemine ainult nende riikide ettevõtjatele, kes on kõnealuses sättes viidatud lepingute osalised.
- 28 Rumeenia valitsus viitas erakorralise määruse nr 25/2021 preambulis viimaste aastate olukorrale, kus riigihankemenetlustes oli suurenenud selliste liiduväliste pakkujate hulk, kelle puhul ei ole hästi tagatud selliste nõuete järgimine, nagu sertifitseeritud kvaliteedistandardid, keskkonna- ja säästva arengu standardid, töötingimuste ja sotsiaalkaitse nõuded ja konkurentsipoliitika. Samal ajal väitis ta, et kolmandate riikide ettevõtjate osalemine riigihankemenetlustes, eelkõige transpordisektoris ja muudes strateegilistes sektorites, mis mõjutavad riigi säästvat majanduslikku ja ühiskondlikku arengut, võib oluliselt ohustada suuri riiklikke investeeringuid Rumeenias.
- 29 Arvesse võeti asjaolu, et raud- ja maanteetranspordi sektoris algatatakse varsti hankemenetlused teatavate suurte investeerimisprojektide raames, mida rahastatakse programmitöö perioode 2014–2020 käsitlevatest struktuuri- ja investeerimisfondidest ning vastavalt 2021–2027 Planul Național de Redresare și Reziliențăst (riiklik taastamis- ja vastupanukava, PNRR) ja riigieelarvest, ja mille puhul ei saa tagada võrdse konkurentsi tingimusi liidu liikmesriikide äriühingute ja väljaspool Euroopa territooriumi asuvate äriühingute vahel ega ka keskkonna-,

töö-, sotsiaalkaitse- ja säästva arengu standardite ühetaolist järgimist – olukord, mis võib tekitada takistusi ja viivitusi hankemenetluste läbiviimisel.

- 30 Transpordisektori investeeringud olid selle valitsuse hinnangul 20 miljardit eurot, millele võivad kõnealuse õigusakti hilinenud jõustumisel olla rasked tagajärjed. Seetõttu leidis Rumeenia valitsus, et selle erakorralise määrusega tuleb kehtestada kohesed meetmed.
- 31 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et kaebajad vaidlustavad erakorralise määruse nr 25/2021, millega direktiivi 2014/24 artikli 25 sätteid riigisisesse õigusesse üle võeti, sätete kohaldatavuse hankemenetluses.
- 32 Ta nendib, et direktiivi 2014/24 artikli 25 sõnastuses ei eristata kuidagi ettevõtjate kohtlemist hetke alusel, mil nad esitasid oma pakkumuse hankemenetluses, milles nad osalevad.
- 33 Erakorralise määruse nr 25/2021 artiklis V, millega need sätteid riigisisesse õigusesse üle võeti, on aga ette nähtud, et hankemenetluste suhtes, milles ettevõtjad on viidatud erakorralise määruse jõustumise kuupäeval juba pakkumused esitanud, kohaldatakse hankemenetluse algatamise kuupäeval kehtinud seadusi.
- 34 Ettevõtjate ühendus CRRC Qingdao Sifang CO LTD–SC Astra Vagoane Călători SA kõrvaldati kõnealusest avatud riigihankemenetlusest, mis algatati 3. aprillil 2020, kuna 19. aprillil 2021, kui ta pakkumuse esitas, ei saanud ettevõtjate ühenduse juhust äriühingut CRRC Qingdao Sifang CO LTD enam pidada ettevõtjaks, kes saab osaleda avatud riigihankemenetluses erakorralise määrusega nr 25/2021 muudetud seaduse nr 98/2016 artikli 3 lõike 1 punkti jj kohaselt, sest tema registrijärgne asukoht oli Hiina Rahvavabariigis.
- 35 Kokkuvõttes tõusetub küsimus, kas liidu õiguses kehtestatud õiguskindluse, õiguspärase ootuse kaitse, võrdse kohtlemise, läbipaistvuse ja proportsionaalsuse põhimõtete järgimine on tagatud juhul, kui pakkuja kõrvaldatakse hankemenetlusest liikmesriigi valitsuse vastu võetud seaduse jõuga õigusakti alusel, millega ettevõtja määratlust muudetakse pärast hanketeate avaldamist hankemenetluse raames, milles asjaomane pakkuja osaleb.
- 36 Eelotsusetaotluse esitanud kohus peab vajalikuks kohaldada eelotsusetaotluse kiirmenetlust, mis on ette nähtud Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artiklis 23a ja Euroopa Kohtu kodukorra artiklis 133, kuna kohtuvaidluse ese on riigihankemenetluse vaidlustamine, nii et pooled ei peaks ELTL artiklis 267 sätestatud eelotsusemenetluse läbiviimiseks vajalikku aega esmapilgul ebakindluse allikaks seoses selle õiguskaitsevahendi tõhususega, mida nad kasutavad.